

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

Commemoratio Sacrosancti Præputii Christi, Antverpiæ Et Alibi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

sum. Et ideo optima erroris ipsius declaratione atque indicio, dum eum religiosa vanitate magnum Deum videre volunt, dæmonium publicarunt.

3 Hinc itaque est quod istis diebus pagani homines perverso omnium rerum ordine obscœnis deformitatibus aguntur: utique ut tales se faciant qui colunt, qualis fuit ille qui colitur. In istis enim diebus miseri homines, et quod pejus est, etiam aliqui baptizati, sumunt formas adulteras; sumunt species monstruosas. In quibus quidem quæ primum ridenda ac potius dolenda sint, nescio. Quis enim sapiens credere poterit inveniri aliquos sanæ mentis, qui cervulum facientes in ferarum se velint habitus commutari? Alii vestiuntur pellibus pecudum, alii assumunt capita bestiarum, gaudentes et exultantes si taliter se in ferinas species transformaverint, ut homines non esse videantur. Ex quo indicant ac probant, non tam se habitum belluinum habere quam sensum. Nam quamvis similitudines diversorum animalium exprimere in se velint, certum est tamen in his magis cor pecudum esse quam formam humanam.

4 Jam vero illud quale vel quam turpe est, quod viri nati tunicis muliebribus vestiuntur, et turpissima demutatione puellaribus figuris virile robur effeminant; non erubescerent inserere tunicis muliebribus militares lacertos? Barbatas facies præferunt, et videri se feminas volunt: et merito virilem jam fortitudinem non habent, qui in muliebres habitus transierunt. Justo enim iudicio Dei evenisse credendum est ut militarem virtutem amitterent, qui feminarum specie se deformassent.

5 Et quia Deus placatus vobis inspirare dignatus, ut pro amore fidei ista miserabilis consuetudo de hac civitate ad integrum tolleretur; rogo vos, fratres carissimi, ut vobis non sufficiat, quod ipsi hoc malum Deo donante non facitis; sed ubicumque alicubi fieri videritis arguite, castigate, corripite, et vestro salubri consilio de isto miserabili sacrilegio homines stultos revocate: et ut ad integrum vos divinæ misericordiæ consecratis, etiam illas alias observationes, velut diaboli venena, respuite: quas, quod pejus est, adhuc plures in populo Christiano observare non erubescunt.

6 Sunt enim qui in Kalendis Januariis ita anguria observant, ut focum de domo sua vel aliud quodcumque beneficium cuiusque petenti non tribuant. Diabolicas etiam strenas et ab aliis accipiunt, et ipsi aliis offerunt. Aliqui etiam rustici mensulas suas in ista nocte, quæ præterit, plenas multis rebus, quæ ad manducandum sunt necessariae, componentes, tota nocte sic compositas esse volunt, credentes quod hoc illis Kalendæ Januariæ præstare possint, ut per to-

tum annum convivia illorum in tali abundantia perseverent. Et quia sicut scriptum est, *Modicum fermentum totam massam corrumpit*, etiam ista vel alia his similia, quæ longum est dicere, quæ ab imperitis aut parva aut nulla peccata esse creduntur; a vestris ordinate famulis removeri: et hoc præcipite, ut sic Kalendas istas colant, quomodo aliorum mensium colere solent. Qui enim aliquid de paganorum consuetudine in istis diebus observare voluerint, timendum est ne eis nomen Christianum prodesse non possit.

7 Et ideo sancti antiqui Patres nostri considerantes maximam partem generis humani diebus istis gulæ vel luxuriæ deservire, ebrietatibus et sacrilegis salutationibus insanire; statuerunt in universo mundo, ut per omnes ecclesias publicum indiceretur jejunium: ut agnoscerent miseri homines in tantum se malefacere, ut pro illorum peccatis necesse esset omnibus Ecclesiis jejunare. Jejunemus ergo, fratres charissimi, in istis diebus, et cum vera et perfecta caritate stultitiam miserorum hominum lugeamus: ut vel sic intelligant malum suum, dum nos pro se publicum vident observare jejunium, neque enim desperandum est, quod illos Deus non possit vestra oratione corrigere, qui per Apostolum suum ineffabili pietate promisit dicens: *Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus a morte, et operiet multitudinem peccatorum.*

8 Qui enim in istis Kalendis stultis hominibus luxuriose ludentibus, aliquam humanitatem impenderit, peccatis eorum participem se esse non dubitet. Nam qui de salute animæ suæ fideliter cogitat, magis de illis debet dolere vel flere, quam eum illis vel de illis ad infelicem risum suum animum relaxare. Vos vero, fratres, qui Deo propitio quotidie clamare consuecistis: *Oculi mei semper ad Dominum*; et iterum: *Ad te levavi oculos meos*; non oportet ut oculi vestri, qui assidue in ecclesia vigilantes Deo sanctificentur, videndo luxuriam stultorum hominum polluantur, magis dedignari debetis atque despiciere opus diaboli, ut in vobis integra permaneat caritas Christi. Clamate ergo cum Propheta dicentes: *Averte oculos meos ne videant vanitatem*; timentes illud quod ait Apostolus: *Non potestis mensæ Dei participes esse, et mensæ dæmoniorum: non potestis calicem Domini bibere et calicem dæmoniorum.* Sed credo de Dei misericordia, quod ita per vestram castigationem illorum stultitia corrigenda est; ut non solum pro vobis, sed etiam pro illorum qui vestro exemplo proficiunt, duplicata vobis a Deo præmia repensentur. Quod ipse præstare dignetur, cuius regnum et imperium permanet in sæcula sæculorum. Amen,

PER FAUSTINUM EPISC.
I. COR. 3.
V. 6.

Antiquitus
universale
hoc die insti-
tutum jeju-
nium.

Adhuc
Faustini
citate ser-
vabatur.

Jacob. 5.
v. 20.

Nihil dandum
ineptis homi-
nibus bac-
chantibus.

Psal. 24. 15.
Psal. 122. 1.
Non licet
vel eorum
stultitias
spectare.

Psal. 118.
v. 37.

I. COR. 10. V. 21.

Ethnici et
quidam
Christiani
Kalendis
Januariis
monstruosas
figuras
induebant.

Alii mu-
liebrem
habitum
assumebant.

Aliæ super-
stitiosæ ob-
servationes
in Kalendis
Januariis.

I JAN.

COMMEMORATIO SACROSANCTI PRÆPUTII CHRISTI, ANTVERPIÆ ET ALIBI.

Christi
præputium
dñi Ant-
verpiæ re-
vatum.

Eodem re-
liquæ sæpe
diversis lo-
cis esse pu-
tantur.

Quinque ferme sæculis sacrosanctum Christi præputium inter alias illustres Sanctorum reliquias apud se asservatum gloriantur Antverpienses: quod tamen sub annum 1566 templis ac sacrariis immani Calvinistarum furore direptis deperditum est. Quoniam vero et alia Ecclesiæ illud apud se existere contendunt, proferam quæ de eo varii auctores tradidere: iudicium de re tota Lectori relinquam. Neque id novum est plures Ecclesias de illustribus aliquibus reliquiis certare, ut patebit ex Sanctorum historiis,

cum sæpe aliæ pro aliis illustrioribus aut datæ Principibus, aut suppositæ; et hæc tamen magna fide a piis hominibus culte multorum miraculorum occasione præbuerint.

2 Quod vero controvertitur a quibusdam an Christus cum præputio resurrexerit (de quo consulti possunt Titus Bostrensis et Theophylactus in caput 2 Lucæ, et alii Interpretes ac Doctores,) id ita exponit Franciscus Suarez noster 3 part. question. 54, articulo 4, disput. 37, sect. 1, ut cum præputio quidem resurrexisset Christum fateatur,

EX VARIIS
AUCTOR.

fateatur, fidem tamen traditioni asserenti id in terris quoque asservari, non derogat. Nam quod resectum est, censet probabile esse in terris mansisse; corpus tamen resurgens habuisse præputium formatum ex aliqua parte materiæ illius, quæ aliquando fuerat in corpore Christi et per continuam erat nutritionem resoluta. Quo vero loco pellicula illa, a sanctissimo Christi corpore præcisa, nunc asservetur, non satis constat.

3 Innocentius III lib. 4 de Missæ mysteriis cap. 30. Quid de circumcissione præputii, vel umbilici præcisione dicitur? an in resurrectione Christi similiter rediit ad veritatem humanæ substantiæ? Creditur enim in Lateranensi basilica reservari: licet a quibusdam dicatur, quod præputium Christi fuit in Jerusalem delatum ab Angelo Carolo Magno, qui transtulit illud, et posuit Aquisgrani. Sed post a Carolo Calvo positum est in Ecclesia Salvatoris apud Carosium. Melius est tamen Deo totum committere, quam aliquid temere definire.

4 Jacobus de Voragine in Legenda Aurea, in feto Circumcisionis: De carne autem circumcisionis Domini dicitur, quod Angelus eam Carolo Magno attulit; et ipse eam Aquisgrani in ecclesia S. Mariæ honorifice collocavit: Carolus vero illam postea fertur Carosium transtulisse. Nunc autem dicitur esse Romæ in Ecclesia, quæ dicitur Sancta Sanctorum. Unde et ibidem scriptum legitur:

*Circumcisa caro Christi, sandalia clara,
Ac umbilici viget hic præcisio cara.*

Unde et ea die fit Statio ad Sancta Sanctorum. Eadem habet Petrus de Natalib. lib. 2, cap. 27.

5 Ferreolus Locrius Mariæ Augustæ lib. 4, cap. 6, Symphorianus Campegius libello de sanctis Galliarum locis, ab annis 67 Parisiis edito, ait Anicii in Arvernia, quod oppidum nunc de Puteo dicitur, præputium Dominicum ac Aaronis mitram seu infulam sollicite servari, magna que in veneratione haberi.

6 S. Birgitta lib. 6, Revelat. cap. 112, Maria ait: Cum filius meus circumcideretur, ego membranam illam in maximo honore servabam, ubi ibam. Quomodo enim ego illum traderem terræ, quæ de me sine peccato fuerat generata? Cum tempus vocatiōnis meæ de hoc mundo instaret, ego ipsam commendavi S. Joanni custodi meo, cum sanguine illo benedicto, qui remansit in vulneribus ejus, quando deposuimus eum de Cruce. Post hoc S. Joanne et successoribus ejus sublatis de mundo, crescente malitia et perfidia, fideles qui tunc erant, absconderunt illa in loco mundissimo sub terra, et diu fuerunt incognita. Donec Angelus Dei illa amicis Dei revelavit. O Roma! o Roma! si scires, gauderes utique: imo si scires flere, fleres incessanter, quia habes thesaurum mihi charissimum, et non honoras illum.

7 Alphonsus Salmeron tom. 3, in Evangelia Tract. 36, pag. 320, B. Virgo anulum circumcisionis diligentissime, ut rem pretiosissimam conservasse fertur, quem antequam in cælum conscenderet (ut fama est) B. Mariæ Magdalene custodiendum reliquit: postea, ut Jacobus Episcopus Genuensis testatur, ab Angelo delatus est ad Carolum Magnum: qui anulus primo Aquisgrani, deinde Carosii est custoditus. Tandem vero ejusmodi præputium ad primariam sponsam suam, id est, Romanam Ecclesiam, quæ mater est et magistra omnium Ecclesiarum, pervenisse certissima fama et traditione constat, atque in Lateranensi templo, in Sancta Sanctorum, loco sic appellato, multis sæculis fidelissime, uti par est, ac ut tantum amoris Christi monumentum exigebat, ac religiosissime asservatum.

8 Joannes Baptista Signius in Reliquiario cap. 1, Præputium legitur ab Angelo delatum Carolo Regi, qui postea in ejus nomine monasterium de Corrosio

Pictavensis diocesis ædificavit, et Corrosium a carne illa circumcisa, id est, præputiata, nuncupavit. Interim vero præputium ipsum in tebernaculo marmoreo, apud Romam super Lateranensi altari majori cum aliis reliquiis, Onuphrio Panvino teste de septem primariis in urbe Ecclesiis, custoditur.

9 Descriptio Sanctuarii Lateranensis Ecclesiæ ms. in codice Marchianensi, et Brugensi Collegii Societatis Jesu. In eodem sacro Lateranensi palatio est quoddam S. Laurentii oratorium, in quo tria sanctissima computantur altaria: primum in arca cypressina, quam Leo Tertius condidit, tres capsæ sunt. In una est Crux de auro purissimo, adornata gemmis et lapidibus pretiosis, id est hyacinthis et smaragdus et prasinis. Et in media Cruce illa est umbilicus Domini et præputium Circumcisionis ejus, et desuper inuncta est balsamo, et singulis annis eadem unctio renovatur, quando Dominus Papa cum Cardinalibus facit processionem in exaltatione S. Crucis ab ipsa S. Laurentii ecclesia in ecclesiam S. Joannis. Et in alia capsâ argentea et deaurata cum historiis, est Crux de smalto depicta, et infra capsam illam est Crux Domini nostri Jesu Christi. In tertia capsâ, quæ est argentea, sunt sandalia, id est, calceamenta Domini.

10 M. Attilius Serranus de 7 Urbis Ecclesiis cap. de Basilica Lateranensi p. 71. Hinc ad sancti Salvatoris sacellum pervenitur, quod quidem S. Laurentii dictum fuisse multi scriptores affirmant, maxime tamen Bibliothecarius in vita Stephani Papæ III. Hoc postea ob innumeram Sanctorum reliquias Sancta Sanctorum nomen sortitum est. Hic aliquandiu recondita fuerunt Apostolorum capita, Christi præputium, et caput D. Agnetis Virginis et Martyris, quæ cum multis aliis inde ablata sunt. Asservantur tamen ibi adhuc multæ sanctæ et venerandæ reliquiæ. Nunc vero ob collocatam in eo sanctissimam Christi Salvatoris imaginem sacellum Salvatoris appellatur.

11 Idem ibidem cap. de reliquiis Lateranensis Ecclesiæ: In sacello Sancta Sanctorum, quod S. Laurentii appellatur... Sub altari est capsâ cypressina multis clavibus clausa, a Leone III Papa facta, hisque litteris aureis ornata, Sancta Sanctorum, intra quam sunt aliæ plures capsulæ et tabernacula reliquiis plena: in his parva capsula argentea deaurata admodum Crucis, in cujus medio est Crux aurea. In illa fuit Præputium, ut patet ex Sanctuario Lateranensi ms. etsi Serranus non exprimat.

12 Illustria sunt quæ de præputio illo Roma asportato, ac deinde reperto, scribit Franciscus Toletus noster in cap. 2 Lucæ, Annot. 31. Intellectum est ex tribus Illustrissimis feminis, nimirum Magdalena Strocia, quondam Flamini Anguillare conjuge, et ex Clarice filia ipsius, quæ Sciarre Columnæ nupserat; denique ex Æmilia Ursina Magdalene cognata, quæ Virginio Anguillare matrimonio juncta fuit; anno 1327, quo tempore Roma in hostium direptionem cessit, ex augustissima Lateranensi Basilica, loco, qui Sancta Sanctorum religiosissime nuncupatur, Præputium Christi Domini cum aliis reliquiis militem quemdam sustulisse, qui urbe discedens a rusticis captus; Calcatam (pagi hoc nomen est, qui Anguillare familiæ subest, et Roma viginti dumtaxat millibus passuum distat) deductus, in cellaria pro carcere detrusus, quem subripuerat thesaurum sacrilegus defodit.

13 Non multo post libertate donatus, Romam revertitur, ac morbo correptus, sese in Xenodochium sancti Spiritus in Saxia recipit, ubi morti proximus, in pago Romæ vicino (nominis non meminerat) familiæ Anguillare sanctissimas reliquias se terra obruisse perhibuit. Id ubi ad Clementem Pontificem VII perlatum fuisset, Joanni Baptistæ Anguillare Lucretiæ Ursinæ marito (is erat Calcatæ, Stabii, et Massanæ Dominus) scribi mandavit, omnem ut diligentiam in perquirendis

Corrosium
monasterium.

Oratorium
S. Laurentii
in Ecclesia
Lateranensi.

Istic umbilicus
et præputium
Christi
asservata.

Calceamenta
Christi.

Caput S.
Agnetis.

Præputium
Christi cum
aliis reliquiis
sublatum, in
terram de-
fodit miles.

Morbundus
id indicat.

Delatum ab
Angelo Carolo
M. et Aquis-
grani colloca-
tum.

NOT. 2.

Anicii fertur
etiam servari,
uti et mitra
Aaronis.

NOT. 3.

B. Virgo
Christi
præputium
servavit:
deinde S.
Joanni dedit,
cum sanguine
a vulneribus
Christi ab-
stersto.

Ea post Ro-
mæ asser-
vata.

Præputium
Christi pu-
tat Salmeron
a D. Virgine
Magdalene
donatum.

perquirendis reliquiis adhiberet. Fecit ille, quod jus fuerat, nec tamen inventum quidquam.

Tandem multo post reperitur.

Pars carnis S. Valentini M. omnino recens. Reliquie quaedam S. Marthæ.

Magdalene Strociae comati sacculum, in quo erat Christi præputium, aperire, tertio obri-gescunt digiti.

Suavissimus odor afflatur ex eo fasciculo.

14 Mense tandem Octobri 1337, placuit Divinæ bonitati, ut ab advena Sacerdote, qui Calcate SS. Cornelii et Cypriani præerat ecclesiæ, cui juncta erant cellaria, in quæ inclusum fuisse militem diximus, reperirentur: repositæ sanctissimæ reliquiæ in scrinio ex chalybe erant medii palmi longitudinis, quatuor vero digitorum altitudinis, arcuato operculo desuper clausæ. Scrinium ad Magdalenam Strociam loci illius heram, quæ id temporis Stabii, uno milliari Calcata morabatur, Sacerdos defert. Hæc igitur nobilissima femina una cum ipso Sacerdote, Lucretia Ursina, Clariceque filia, septem vel octo annorum, aperto scrinio, pervetustis sericis panniculis involutas inveniunt reliquias, quibus singulis in perpolita membranula adjuncta erant nomina, temporis diuturnitate adeo consumpta, ut ægre legi potuerint. Eas ergo ut honorifice componeret, sigillatim Magdalena evolutas (complures enim erant) in argenteo pollubro reponebat, novisque ex serico sacculis, adjunctis itidem singulis nominibus, inserebat. Inter cetera primo inventa est particula carnis Beati Valentini Martyris, necis magnitudinem æquans, quæ quidem eo ipso tempore recens præcisa videbatur. Reperta ibidem secundo fuit pars maxillæ cum uno dente S. Marthæ, D. Magdalene germanæ. Augebat lætitiæ inventi thesauri, inveniendi expectatio.

13 Juglandis instar tertius erat serico panniculo sacculus confectus, cui nomen Jesus inscriptum erat: ejus dum Magdalena primum filum solve re aggreditur, sentit manus rigere; eas, ut moris est, confricat, et rursus, quod cœperat, solve re filum conatur: sed iterum magis quam ante stuporem manuum, cum eorum, qui aderant, admiratione percipit, ignara quidnam in sacculo lateret. Quare mente erecta, desuper implorandum præsidium rata, corde ita Deum optimum alloquitur: Quamquam me peccatricem, ideoque indignissimam, quæ divina attingam, profitear, animus tamen meus testis mihi est, non arroganter, sed humiliter; non ut sacra contemnam, sed ut honorate conservem, id muneris me suscepisse. Stupefactis itaque tertio cum majore rigore, sed pari exitu, digitis, nodum adeo difficilem solvendi percupida fasciculum sacrum prehensans, binos utriusque manus admovere molitur digitos, quos extemplo itidem rigore induratos persensit, ut e metallo confecti viderentur. Et quod miraculi magnitudinem auget mirifice, nec digitos conjungere, nec sacratissimum globulum contingere potuit. Spectaculum stuporem, stupor adstantibus, ipsique Magdalene in primis, uberrimas elicit lacrymas. Tum Lucretia veluti divinans, Crediderim, inquit, sacrosanctum Christi præputium hic contineri, de quo Clemens Pontifex Maximus Joanni Baptista conjugii meo aliquando scripsit.

16 Hæc ubi solertissima femina prolocuta est, suavissimum repente ex eodem globulo afflari odorem percipiunt, cujus compositionem ne imaginatione quidem consequi potuerunt. Neque vero locum dumtaxat illum, in quo reliquias contemplantur, odor ille compleverat, sed per omnes ædium partes ita sparsus erat, ut Flaminius Magdalene maritus prope ad uxorem miserit, qui intelligeret, quisnam odor esset ille, qui e suo cubiculo diffundi videbatur: sed mulier prudenter admodum maluit pro tempore id, quod gerebatur, dissimulare, quam temere secretum, cujus et ipsa fuit inscia, revelare.

17 Interea timore non medioeri percussis ac dubiis, quid agant, quo se vertant, Sacerdos, qui aderat, rei novitate et ipse perterritus, id offert consilii, ut Claricem tenerrimam virginem, supremam perdifficili operi manum imponere sinerent. Consense-

runt quæ aderant matronæ, felicem se mater arbitrata, si in solvendo nodulo a filia superaretur. Accipit igitur cum reverentia globulum Clarix, sine mora et difficultate resolvit, evolvit, et separat, ac in pollubro argenteo cum ceteris reliquiis sacrosanctum Christi deponit præputium, et tandem in vasculo argenteo collocat, quod quidem densum ac crispum instar rubri cicercis erat. Tantum apud Deum opt. vite semper valuit innocentia, et corporis integritas. Porro tam matris, quam filiaë manibus odor ille divinus ita inspersus fuerat, ut per biduum continuo duraverit.

18 Persecutæ sunt postmodum contueri et adaptare ceteras reliquias, e quarum tamen explicatione nullus odor emanabat, quemadmodum neque ex prioribus; nec aliquem in eis evolvendis, vel accommodandis conatum adhibere fuit necesse. Denique in idem scrinio summo honore deposita omnia in Calcate templo deferenda Magdalena Sacerdoti tradidit, quem cum nonnihil mali de eo suspicaretur, paulo post dimisit, in cujus locum alium suum subditum suffecit. Res ea diu latere non potuit: sed cum esset brevissimo tempore divulgata, verita Calcate Domina, ne cujusquam malitia tantus thesaurus subriperetur, cum in Ecclesiæ sacrario, loco nimirum tutiore, asservari voluit.

19 Demum anno 1339, ipsis Kalendis Januariis Dei instinctu, mulieres quædam ex sanctæ Ursulæ sodalitate Massano, (qui locus Calcata uno distat milliari) causa visendi sacrosanctas reliquias, religiose post meridiem candelas accensas in manibus gestantes iter suscipiunt: quibus sese viri complures, ipsi quoque faces præferentes, cum suis liberis adjunxerunt. Ubi Calcata perventum est, in planitie, in qua situm est templum, humi se maxima animorum submissione prosternunt universi: et sic genibus nixi limen Ecclesiæ, in qua eadem reliquiæ conservabantur, attigerunt. Mox ab Aristante Sacerdote, viro integerrimo, exhiberi sibi sacrosanctum præputium petierunt: elatum e sacrario in altari Sacerdos deponit. Et ecce subito (res omnem excedit admirationem) templum nubes implet, quæ sanctissimas reliquias, Sacerdotem, altareque ipsum obnupsit, ut nihil eorum a quoquam per quatuor horarum circiter spatium videri potuerit præter nubem, stellas, et ignis flammam, quæ sursum ac deorsum per ecclesiam ferebantur. Eo spectaculo universi, qui aderant, merito consternati, misericordiam intensa voce prout lacrymæ et singultus permittebant, implorare cœperunt: non defuere, qui campanis pulsatis non Calcate modo, verum et Stabii Massanique pagi multitudinem sonitu advocarent: multi foribus templi exclusi tecta conscenderunt, tegulisque avulsis aditum sibi ad ea, quæ visebantur, spectanda paraverunt. Persensit campanarum sonum Flaminius loci herus, qui id temporis animi gratia venatum longius abscesserat: et sine mora ex suis familiaribus, qui rem investigaret, misit: rediit ille celerrime, seque in templo nubem, stellas, et flammam cum multitudine videre asseruit. Advolat herus ipse, in cujus in pagum regressu, Dei voluntate disparuerunt omnia. Retulit postmodum Sacerdos, se toto illo tempore sensu omni et cogitatione captum fuisse.

20 Non multo post Magdalena Romam venit, et de omnibus Paulum IV Pontif. fecit certior, a quo Pipinellus, et Attilius Cæcius Lateranensis Basilicæ Canonici Calcata missi, ut plenius de facti veritate edocerentur. Hi ergo advocatis lectissimis feminis, Magdalena, Lucretia, et Clarice, ab eis requisierunt, easdemne reliquias recognoscerent, quas ante sibi a Sacerdote exhibitas fuisse narrabant. Asseveraverunt ille, quemadmodum publicis tabulis, ac testimoniis consignatum est.

EX TOLETO.

Solvitur fasciculus ille a Clarice virgine.

Biduo hæret in ejus manibus suavis odor.

Asservantur dictæ reliquiæ in Calcate templo.

Supplicatio ad sacrum præputium Kalendis Januariis.

Expositis reliquiis nubes aliaque portenta in templo cernuntur.

Pulsatis campanis multi conveniunt.

Res Paulo IV Pontifici exponitur.

EX TOLETO
ET MS.
Canonici
quidam
Lateranensis
præputium
Christi com-
primens, illud
divellit: mox-
que horrida
tempestas
oritur.

Multa isthic
miracula
fiunt.

Indulgentiæ
conceduntur
a Pontifice.

NOT. 4.

Præputium
Christi, aut
certe ejus
pars Antver-
piæ asservata.

NOT. 5.

Litteræ
Capituli
Antverpiensis.
* postea nova
hic sedes
Episcopalis
erecta.

2. Reg. 14.
v. 7.

Cæsar. 1. 8.
c. 84, 85, 86.

Præputium
Christi Hiero-
solymitis Ant-
verpiam
transmit-
titur.

* non con-
sentit hoc
cum historia
belli sacri.

21 Dum hæc geruntur mense Maio 1359, (dies erat longe pulcherrimus) accidit aliud insigne miraculum. Prior enim ille Canonorum binis utriusque manus digitis Christi præputium durumne sit, an molle pertentat, et ut esset certior, comprimens, in duas partes incantus divulsit: quo facto (dictu mirabile) quæ tonitrua, quæ fulgura, quam obscuratus sit super eum locum aer, ita ut media luce lucem astantes desiderarent: metu conterriti omnes animam agere videbantur.

22 Depositis reliquiis Canonici Romam regressi, visa et audita Pontifici retulerunt, testificati que sunt omnibus ingenue, veras esse Servatoris nostri reliquias: iidemque auctores fuerunt in perantiquis codicibus inveniri, hoc sanctissimum Christi præputium, olim in vase crystallino, quod utrinque a duobus Angelis ex auro affabre elaboratis sustentabatur, ad Sancta Sanctorum asservatum fuisse. Porro in hodiernum diem Calcetæ in æde SS. Cornelii et Cypriani summa veneratione custodiuntur, ubi hæc, et in dies plura Deus opt. miracula operatur. Qui locus, ut esset eo celebrior, Æmilia Ursina Magdalene cognata, mense Julio 1384, a Sixto V, plenariam Indulgentiam, in eadem ecclesia ipso Circumcisionis Domini die, ut ex litteris Apostolicis constat, per decennium impetravit.

23 Restat ut quæ pro Antverpiensibus faciunt proponamus: quæ quantum vim habeant, alii judicent. Mihi certe probabile fit, saltem particulam aliquam sacri præputii hic extitisse. Primum est testimonium Capituli Antverpiensis anno 1416 datum. Alterum testimonium Theobaldi Archiepiscopi Bisontini anno 1427. Tertium Joannis Episcopi Cameracensis anno 1428. Quartum testimonium Eugenii Papæ anno 1446. Huc accedit Bulla Clementis VIII anno 1399 data, qua confirmatur Confraternitas Circumcisionis, jam olim in urbe Antverpiensi instituta.

24 Litteræ Capituli Antverpiensis ita habent: Universis Christi fidelibus ad quos præsens nostrum scriptum pervenerit, Decanus et Capitulum ecclesiæ collegiatæ Beatæ Mariæ Antverpiensis, Cameracensis Diocesis, in Christo Jesu Domino nostro salutem, et piam noscere veritatem.

Si sacris ossibus ceterisque probatis reliquiis ad recolenda nobis Sanctorum merita, et imitandam vitam veneratio debeat et honorificentia cultus; quanto major Dominico præputio, quod ex incontaminata Christi carne, qui Sanctus Sanctorum est, nostræ reparationis arrha initiumque sub teneræ ætatis infantia primæque sui pretiosi sanguinis effusione recisum, mundoque, ut pie credimus, est relictum, dicente sponsa Christi Ecclesia: *Si non sit viro meo nomen et reliquiæ super terram.* Sane cum sacrosantum hoc Domini nostri Jesu Christi præputium, saltem (ne quibusdam locis derogare videamur) notandam portiunculam ejus apud nos esse fuisseque a plurimis annorum centenariis, nostrorum seniorum relatione vetustissimisque eorum relictis scripturis didicerimus; ne forte irreverentiæ negligentiaque rei tam sacræ a Domino cum illis Cisterciensibus, quorum Cæsarius meminit, arguamur; ut quod in nobis est faceremus, id ipsum hoc scripto nostro universitati vestræ volumus esse notum.

25 Tradiderunt quippe nobis seniores nostri, quod olim regnante in terra sancta felicis recordationis Illustrissimo Christianissimoque Principe fundatoreque nostro Godefrido de Buillon Hierosolymitanorum Rege, erat cum illo generosus quidam vir, Antverpiensis oppidanus, Henricus Noese, Presbyter et ejusdem Domini Godefridi Capellanus: qui dehinc eorumdem Hierosolymitanorum factus Episcopus, videns succedente Balduino præfati Regis Godefridi fratre, sævitiam infidelium reinvalescere paganorum; natalis patriæ nimirum affectus amore, conqui-

situm ante et sufficienti documento probatum Domini nostri præputium, per manus ejusdem nostratis, fidi Capellani sui et nostri, Arnoldi Heerbrant, priusquam morte corporali illic præveniretur, ut rem tam sacram indignis infidelibus subtraheret, ad nostram præfatam Ecclesiam Antverpiensem memoriale sui perenne fideliter transmisit, digne fidelibus adorandum: ait enim Dominus per Prophetam: *De Jerusalem exhibunt reliquiæ.* Et alibi: *Disperdam de loco hoc (scilicet Jerusalem) reliquias.* Et: *Possidere faciam reliquias populi hujus.*

26 At ne forte levitate quadam a nobis res hæc suscepta nonnullis prima facie videatur, ulla vel subsecuta in attestatorem signaculi hujus, stupenda miracula, quæ operari olim dignatus est Dominus, plurima tacentes, fideliter referemus.

Contigit equidem dudum venerabilem Patrem et Dominum nostrum Cameracensem pastoralis sollicitudinis more Ecclesiam nostram visitare. Hic celebraturus inter Missarum suarum solemnissima sacrosantum Domini præputium, de quo sermonem vobis facimus, præsentialiter sibi afferri, et corporali, quo utebatur, superponi præstolabatur; ut id ipsum cum metu et reverentia valeretur aspicere. Cujus devotæ petitioni dum prædecessores nostri, qui pro tempore astabant, juste annuerent; indictis tamen prius populo per eundem orationibus communibus, dum et ipse intra Missæ suæ secreta orat, si forte Dominus eidem signum aliquod mittere dignaretur; (mira res!) ecce ex præfato Domini præputio in corporale, cui impositum fuerat, tres sanguinis guttulas, quæ in hoc usque ævi apud nos notabiliter apparent et permanent; stupens conspiciat resudasse, statimque totum circa rem hanc, si quod inhæserat dubietatis vulnus de ejus pectore præputatum est: orabat tamen penitentia ductus pius Pater Dominum, populumque pro se orare fecit, veritus si forte in hac re Deum tentandi vitium ullatenus incurrisset.

27 Sed quid dicemus de recolendæ apud nos memoriæ inclita illa Regina Sicilia, quæ olim incurabili morbo laborans nostri Antverpiensis penitus ignara loci, dum in spiritu tantum et visione docta a Domino, sacrum hoc Domini præputium devota vovet ecclesiæque nostræ limina corporaliter visitare: eo ipso curata sanaque effecta est. Quæ dum facto corporaliter, suffragio mercatorum freta, quod voto promiserat, adimpleret; advenienti Regiæ ordine processionali occurrente Clero nostro, allatoque præputio sacro; ecce demoniacus quidam horribili voce Canonicis improperat, pro eo quod carnem immortalis Regis mortali feminæ obviam ferunt, illicoque a dæmone liberatus est. Suntque apud nos in hodiernum adhuc servata diem ornamenta pretiosa in signum hujus, quæ hæc devota matrona nostræ Ecclesiæ cum gratiarum actione dereliquit.

28 Quæ itaque, quaesumus, tam saxea hominum pectora, quibus hæc testimonia non satis sint? quem hæc ad piam fidem non moveant, ad sacratissimum quoque hoc Domini præputium, quod apud nos sic esse fideliter et pie credimus, si non præsentialiter corpore, mente vel nobiscum fideliter adorandum; nisi forte horum, contra quos tam pulchre Aurelius ille Augustinus in libris de Civitate Dei invehitur, quorum, ut ait, proprium est nil eorum credere de præteritis aut futuris, quæ oculis prope aut experimentaliter ipsi coram positi non videre? Hæc igitur in hac re sunt monumenta nostra: hæc seniorum nostrorum fidelis relatio, quam scribimus, quæ singulis annis a tanto tempore, quod contrarii memoria non habetur, multis hominum millibus prædicantur. In quorum testimonium hoc præsens scriptum nostrum, sigilli nostri appensione, ex certa scientia, duximus communiri. Datum Antverpiæ in loco nostro capitulari anno Domini millesimo quadringentesimo

Isa. 37. 32.
Sophon.
1. v. 4.
Zachar 8.
v. 12.
Hæc testi-
monia sacra
Scripturæ,
satis violent
huc trans-
feruntur.

Tres sangui-
nis guttulae e
præputio
essudant in
corporali
Episcopi Ca-
meracensis,
qui de veri-
tate dubi-
tare videba-
tur.

Regina Sicilia
Christi præ-
putium visi-
tare vovens,
ab incurabili
morbo cura-
tur.

Dæmoniacus
præputio
præsentia
liberatur.
Regina Sici-
liæ orna-
menta dat
Ecclesiæ Ant-
verpiensi.

Aug. de
Civ. Dei
1. 21. c. 5.

tesimo decimosexto, mensis Junii die decima.

Stigillatum erat sigillo uno supradicti Capituli in viridi cera.

*Litteræ
Joannis de
Gaure Epi-
scopi Cameracensis.*

29 *Joannis Cameracensis ac Theobaldi Bisontini litteræ hæc sunt:* Universis et singulis Christi fidelibus præsentibus litteras inspecturis Joannes Dei et Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Cameracensis salutem in Domino sempiternam.

Notum facimus quod nos omnes et singulas indulgentias a Reverendissimo in Christo Patre et Domino D. Theobaldo eadem gratia Archiepiscopo Bisontino, in litteris ipsius Reverendissimi Patris inferius annotatis, concessas, auctoritate nostra ordinaria et Pontificali ratas et gratas habentes, quantum cum Deo et de jure possumus et debemus, in concessione hujusmodi indulgentiarum nostrum præbentem consensum pariter et assensum. Ceterum ut Capella in honore et sub vocabulo sacrosancti præputii Salvatoris Domini nostri Jesu Christi sita et fundata in Ecclesia collegiata et parochiali Beatæ Mariæ Virginis gloriose, oppidi Antverpiensis, nostræ Diocesis, de qua in dictis litteris infra insertis fit mentio, congruis frequentetur honoribus, et a Christi fidelibus jugiter veneretur; et ut fideles ipsi eo libentius causa devotionis, orationis, voti, et peregrinationis conveniant et confluant ad eandem, quo ex hoc dono celestis gratiæ uberius respexerint se refectos; contemplatione Confratrum Confraternitatis sacrosancti præputii super id nobis supplicantium, omnibus et singulis vere pœnitentibus confessis et contritis ac in statu gratiæ existentibus, qui Missæ, quæ singulis diebus Sabbati ob reverentiam et honorem ipsius sanctuarii in dicta capella celebratur, interfuerint, et ad hoc operam dederint; seu qui ad augmentationem divini cultus in dicta capella fiendi, seu ad opus retentionis et reparationis ejusdem capellæ manus porrexerint adjutrices; aut qui ad capellam ipsam in festivitibus Circumcisionis, Nativitatis, Epiphaniæ, Paschæ et Ascensionis Domini nostri Jesu Christi, Pentecostes, Sanctissimæ Trinitatis, et omnium Sanctorum, necnon in quinquæ festivitibus Beatæ Mariæ Virginis, et die processionis qua dictum sanctuarium in dicto oppido processionaliter defertur, et per octavas earundem festivitatum octavas habentium, devotionis orationisve aut peregrinationis causa visitaverint, a Domino veniam imploraturi delictorum; de omnipotentis Dei misericordia, et gloriose Virginis Mariæ matris, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, Sanctorumque et Sanctarum omnium meritis et intercessionibus confisi; quadraginta indulgentiarum dies totiens, quotiens præmissa aut aliquod præmissorum Domino propitiante salubriter peregerint, de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxavimus, et relaxamus per præsentibus, quas volumus perpetuis temporibus in sua roboris firmitate perdurare. In cujus rei testimonium sigillum nostrum his nostris præsentibus litteris duximus apponendum. Datum et actum Antverpiæ dictæ nostræ Diocesis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octavo, mensis Octobris die vicesima prima.

30 Tenor vero litterarum dicti Reverendissimi Patris Domini Archiepiscopi Bisontini, de quibus supra fit mentio, sequitur de verbo ad verbum et est talis:

*Litteræ
Theobaldi de
Rubeomonte
Archiepiscopi
Vesuntionensis.*

Theobaldus Dei et Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Bisontinus, universis Christi fidelibus præsentibus litteras inspecturis, Salutem in eo qui est omnium vera salus, et caritatis operibus abundare.

Piis fidelium votis, per quæ cultus divini nominis adaugetur, libentius annuimus, ut eorum crescat devotio, quantum cum Deo possumus gratiosum et benevolum nostrum impartimur assensum. Cum itaque sicut hodierna die casualiter transeuntes per

Antverpiam Cameracensis diocesis, plurium fida relatione didicimus sacrosanctum præputium Salvatoris Domini nostri Jesu Christi in ecclesia collegiata et parochiali Beatæ Mariæ Virginis dicti loci quiescere dicatur, et in quadam parte ipsius ecclesiæ verisimiliter sit in vasis aureis honorifice reconditum; ob cujus honorem et reverentiam sanctuarii nonnulli fideles Christiani singulis diebus Sabbati in qualibet hebdomada unam Missam alta voce per certos Capellanos ad hoc deputatos faciunt in quadam sancti dicit præputii capella solemniter celebrare. Cupientes igitur ut ipsa capella, in qua nunc dictum esse dignoscitur præputium, vel in qua fortassis erit temporibus postfuturis translatum, perpetuo congruis honoribus frequentetur, et ut Christi fideles eo libentius causa devotionis confluant ad eandem, et ad fabricam ipsius capellæ aptius et promptius manus porrigant adjutrices; de omnipotentis Dei misericordia, gloriose Virginis Mariæ matris ejusdem, beatorum Apostolorum Petri et Pauli, Sancti Joannis Evangelistæ et Sancti Stephani Protomartyris, patronorum nostrorum, omniumque Sanctorum et Sanctarum meritis et intercessione confisi; omnibus vere pœnitentibus et confessis, qui dictam ordinariam Missam devote audierint, et causa devotionis Capellam ipsam in die festi Circumcisionis Domini nostri Jesu Christi, et in festo Trinitatis et per Octavas earundem visitaverint; quique cum eadem processionaliter ipso die processionis personaliter incedunt, et ad fabricam ipsius capellæ seu ad divini cultus augmentum manus porrexerint adjutrices, singulis diebus, quibus hoc pium opus et salutiferum fecerint, quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis in Domino misericorditer relaxamus; præsentibus perpetuis temporibus in suo robore duraturis. In cujus rei testimonium sigillum Cameræ nostræ præsentibus duximus apponendum. Datum Antverpiæ die decima septima mensis Octobris, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo.

31 *Eugenii et Clementis diplomata sic habent:* Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei ad perpetuum rei memoriam. In Apostolicæ specula dignitatis, superna dispositione, constituti, curis efficere prosequimur assiduis, ut hi, pro quibus humanos Dei filius languores perpeti dignatus est, a noxiis expiati suarum salutem consequantur animarum. Cum itaque (sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Magistri Anselmi Fabri de Breda, Decani Ecclesiæ B. Mariæ Antverpiensis, Cameracensis Diocesis, Notarii nostri et litterarum Apostolicarum correctoris petitio continebat) in capella, prope cujus altare in ecclesia prædicta Præputium Dominicum honorifice conservari dicitur, et ubi præfatus Anselmus quamdam perpetuam Capellam instituit atque dotavit; Christi fideles plerique singularis causa devotionis convenire soliti sint, ad divini propagationem cultus, Confraternitatem inibi, de qua dictus Anselmus existit, amplectentes; Nos devotionem et cultum hujusmodi vigere necnon adaugeri summis desiderantes affectibus, et ipsius Anselmi, qui etiam Referendarius noster existit, in hac parte supplicationibus inclinati, universis et singulis Christi fidelibus infra numerum 23 de confraternitate hujusmodi nunc et in futurum existentibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus, ut eorum singuli Sacerdotes idoneos in suos possint eligere confessores, qui diligenter ipsorum confessionibus auditis pro peccatis, criminibus et delictis quæ commiserint, eis in quibuslibet etiam Apostolicæ Sedi reservatis semel, et in aliis quotiens opportunum fuerit casibus debitam absolutionem impendere ac salutarem pœnitentiam injungere, nec non ipsis in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ac obedientia et devotione nostra et successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice

Ex MSS.

Omnibus Sabbatis solet fieri Missa de sancto præputio.

Theobaldus concecit Indulgentias audientibus Missam, aut visitantibus capellam sancti præputii, etc.

Litteræ Eugenii IV Papæ.

Anselmus Fabri de Breda Decanus Antverpiensis.

Eugenius concecit sodalibus sancti præputii ut possint sibi Confessarios eligere.

Ex mss.

canonice intrantium persistentibus, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti et ore confessi fuerint, etiam semel tantum in mortis articulo plenam remissionem concedere valeant: sic tamen quod ipsi confessores de his, de quibus alteri satisfactio impendenda fuerit, eam dictis fidelibus sic confessis supervixerint, vel per heredes suos, si tunc forte transierint, faciendam injungant, quam illi facere teneantur. Et ne aliquis propterea (quod absit) proclivior reddatur ad illicita in posterum committenda, volumus quod si ex confidentia remissionis hujusmodi aliqua forte commiserint, quoad illa nullatenus eis dicta remissio suffragetur: quodque singuli fidelium præfatorum postquam ipsi concessionem eis remissionis hujusmodi proficere, vel uti illa voluerint; ex tunc per unum annum singulis sextis feriis, impedimento cessante legitimo jejument: et si dictis feriis ex præcepto Ecclesiæ regulari observantia, injuncta poenitentia, voto, vel alias jejungere teneantur, una alia die singularum septimanarum ejusdem anni, qua ad jejundandum non sint astricti, jejungere debeant. Si vero in anno prædicto vel aliqua ejus parte legitime impediti sint, anno sequenti vel alias quamprimum poterunt, modo simili supplere jejunium hujusmodi teneantur. Porro si forsitan alias prælibatum jejunium in toto vel in parte quocumque adimplere commode nequiverint, illud eis præfati Confessores in alia pietatis opera prout eorum animarum salutem expedire viderint, commutare valeant, quæ pari modo adimplere teneantur. Alioquin quoad eos dumtaxat ipsis facta concessio remissionis hujusmodi nullius sit roboris vel momenti. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1446, v Kalend. Februar. Pontificatus nostri anno xvi.

Utque ab iis semel plenariam indulgentiam consequantur.

Si ea fiducia peccent liberius, statuit ut non prosit illis bulla pro istis peccatis.

Teneant sodales jejungere anno uno omnibus sextis feriis.

Litteræ Clementis VIII.

Pontifex plenariam indulgentiam concedit sodalibus Circumcisionis in die ingressus, et mortis.

jam descriptis in ipsa Confraternitate Confratrum in cujuslibet eorum mortis articulo, si pariter vere poenitentes et confessi sacraque communione refecti, vel quatenus id facere nequiverint, saltem vere contriti nomen Jesu ore vel corde devote invocaverint, etiam plenariam; ac, tam ipsis nunc, et pro tempore Confratribus, quam aliis utriusque sexus Christi fidelibus etiam vere poenitentibus et confessis, ac sanctissima communione refectis, qui prædictæ Confraternitatis ecclesiam, vel capellam in festo Circumcisionis Domini a primis vespere usque ad occasum Solis ejusdem festi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac sanctæ matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, misericorditer in Domino concedimus.

33 Insuper eisdem nunc, et pro tempore existentibus Confratribus utriusque sexus, qui dictam ecclesiam vel capellam in S. Arnulphi Episcopi, Beggæ Ducissæ, Gertrudis, et Ivonis Advocati pauperum, festivitatis pie visitaverint, et ibi, ut præfertur, oraverint, septem annos et totidem quadragenas: quoties vero Missis, et aliis divinis officiis in dicta Confraternitate pro tempore celebrandis et recitandis, seu congregationibus publicis vel privatis ejusdem Confraternitatis ubi vis faciendis interfuerint, aut pauperes hospitio susceperint, vel pacem cum inimicis propriis, vel alterius composuerint, seu componi fecerint, vel procuraverint, nec non etiam qui corpora defunctorum tam Confratrum quam aliorum ad sepulchrum associaverint, vel quascumque per ipsam Confraternitatem processiones de licentia Ordinarii fieri solitas, dictumque sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum tam in processibus, quam ad infirmos, aut alios ubicumque, et quomodocumque pro tempore deferretur, comitati fuerint, aut campanæ ad id signo dato semel orationem Dominicam et salutationem Angelicam dixerint, aut etiam quinquies orationem Dominicam et salutationem Angelicam pro animabus defunctorum Confratrum dictæ Confraternitatis recitaverint, aut devium aliquem ad viam salutis reducerint, et ignorantes præcepta ea quæ ad salutem sunt docuerint, aut quocumque aliud pietatis vel charitatis opus exerceverint, toties pro quolibet prædictorum operum sexaginta dies de injunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentibus in forma Ecclesiæ consueta relaxamus, præsentibus pro Confratribus perpetuo, pro non Confratribus vero ad decennium dempto anno Jubilei valituris, contrariis non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die III Novembris MDXCIX. Pontificatus nostri anno VIII, sub-signatum. M. Vestrius Barbarianus.

Item omnibus visitantibus eorum capellam festo Circumcisionis.

Concedit sodalibus aliis indulgentias festis S. Arnulphi, Beggæ, Gertrudis, Ivonis.

Alia quoque pia opera exerceantibus.

NOT. 6.

DE S. GASPARE REGE.

1. JAN.

De tribus sanctis Regibus Magis, qui primi ex Gentibus Christum stellæ indicio alleci adorant, agemus vi Januar. cum de Epiphania erit sermo, iterumque xi Januarii, quo eorum agi in Ecclesia Coloniensi atque alibi peculiaris commemoratio perhibetur: licet Galesinius vii Januar. in Notis, eo die agi eorum natalem scribat. Singulorum præterea Natales variis diebus celebrantur; Melchioris quidem vi Januar. Balthasaris xi Gasparis vero i. De hoc Usuardi editio Coloniensis an. 1490. In Oriente S. Jas-

Commemoratio trium Regum xi Januar. Quibus diebus singuli colantur.

par Regis, quem Beatus Thomas Apostolus plene fidem docuit, et postmodum Episcopum patriæ ipsius, sicut et alios duos ordinavit. Qui hæc die obdormivit in Domino, divino sacrificio in Ecclesia prius celebrato ac sumpto. Eadem fere habet Martyrologium Germanicum hoc ipso die. At Molanus, Ferrarius, ms. Florarium Sanctorum, eum xi Januar. referunt: alique Florarium obisse anno ætatis 109, alii Martyres obisse tres hos Heroes putant. De Translatione eorum agemus 23 Julii.

S. Gaspar Rex et Episcopus, celebrato sacrificio moritur. Quidam putant Martyrem obisse.

DE